

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

amice & vicine, apprecor & dono tibi recemtem annum, quo ipso tibi contestor, me & te in numero eorum esse, quibus Deus Filium suum, Jesulum recens natum strenæ loco donavit, & nos ex annò veteri Adami, in novum Jubilæum transtulit, unde spero tecum me, & cum omnibus fidelibus æternam amicitiam in Regno cælesti culturum. Quod votum, quæ consuetudo verè Christiana est, ubi amplissimum Dei beneficium nobis præstitum, debitâ gratitudine agnosceitur, & prædicatur.

Quia verò maxima pars in distributione strenarum, spirituale hoc gaudium ferè penitus oblivioni tradit, & à plurimis externa tantum donaria respiciuntur, verbi Ministros decebit, idem ex verbo Dei auditoribus suis sedulò inculcare.

Nos methodo nostræ inservientes, videbimus

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegefsis.

Circumcisio est Sacramentum V. T. quo Deus Abrahamum & posteros ejus, ab aliis gentibus separare voluit, tanquam peculium suum, cum adjuncta comminatione, nisi masculi præputii caro circumcisa fuerit, delendam animam illam de populo suo, quia pactum Dei irritum fecerit, Gen. 17. v. 15. 26.

Quamvis autem Jesulus recens natus Sanctus Sanctorum, Dan. 9. v. 24. adeoque huic legi subjectus non erat, quæ tan-

cùm hominibus peccato infectis data fuerat, attamen & ipse instat vulgaris alterius pueri circumcidi voluit, ut prælecta Pericope luculenter probat.

Querela respicit

I. Acerbum dolorem, quem tener puerulus Jesus in Circumcisione suâ subiit. Ibi enim puerulis Judæorum acuto cultro præputium præcidebatur, quod sine sanguine & dolore non factum, ut id non modò ratio sana docet, sed & exemplum Civium Sichemitarum probat, postquam enim ad circumcissionem suscipiendam persuasi erant, die tertio, quando gravissimus vulnerum dolor erat, arreptis, duo filii Jacob Simeon & Levi, gladiis, ingressi sunt urbem confidenter, & omnes masculos interfecerunt, Gen. 34. v. 27. Hinc constat, quod si viris à circumcissione tantus dolor obortus, ut præ dolore defendere se minus potuerint: quantum dolorem teneris infantibus illa attulerit, si die octavo præcise circumcisi fuerint. Hæc ex causa Zipora diu tergiversata, incircumcisum filiolum suum relinquebat: & ubi tandem necessitate adigebatur, quia Deus Mosen perempturus erat, tamen vel invita illud fecit, tetigitque pedes mariti sui, h. e. ut Biblia Vinariensia id explicant: præputium ad pedes ejus abjiciens, dixit: Sponsus sanguinum tu mihi es, Exod. 4. v. 25.

Ejusmodi dolorem & cruciatum, optimus Jesulus in corpuseculo suo sanctissimo, octavo ætatis die, ut alius in peccatis conceptus puerulus, experiri voluit, ubi sine dubio amarè quoque flevit, & lacrymas profudit, sicut ipse dolores nostros portavit, Esa. 53. v. 14, nobisque
bbbb fra-

fratribus suis per omnia assimilatus est, ex-
cepto peccato, Hebr. 2. v. 12.

Sed non immerito hic recordamur
magnæ illius miseriæ, cui infantes pro-
positi sunt, simulac in lucem eduntur, pri-
mam vocem emittunt plorantes, Sap. 7.
v. 4. quâ mundum salutant, quæ nihil aliud
est, nisi vallis lacrymarum, Psal. 80. v. 6.
Hinc Augustinus: Quod infantia non à
risu, sed à fletu orditur hanc lucem, quid
malorum ingressa sit, nesciens quodam-
modò prophetat. Et hoc non aliunde,
quàm à peccato est, de quo miseri infan-
tuli conqueruntur, juxta notum versu-
culum:

In geminant E & A, quotquot nascun-
tur ab EVA.

Sicut enim per unum hominem mors in-
travit in mundum, sic & per peccatum
mors, & ita in omnes homines mors per-
transiit, quandoquidem omnes peccave-
runt, Rom. 5. v. 12.

Quot infirmitatibus subiecti sunt infan-
tuli? Multi expirant in utero materno,
antequam in lucem eduntur, in sepulchro
enim absconduntur & illi, qui concepti
non viderunt lucem, Job. 3. v. 16. Quod si
verò dolores partûs superant & gratiâ Dei
percurrunt, miseriatur finis non est, ut
semper unius exitus, principium sit alterius.
Modò tussâ laborant, modò epilepsiâ in-
festantur, modo variolis decumbunt,
modò dentium dolore cruciantur, quin
multi tantâ difficultate nascuntur, ut vita
propterea priventur. Sive accidit, ut po-
pule lædantur, sicut Mephiboseth, quem
nutrix casu perdidit, ut claudus effectus
fuerit, 2. Sam. 4. v. 4. sive febri ardent, ut
Reguli Elius, Joh. 4. v. 35. sive caput do-

lent, ut filiis Sunamitidis, 2. Reg. 4. v. 19.
sive prorsus degenerant, uti Absolon, 2.
Sam. 15. v. 1. seqq.

Hoc magnum metotem affert paren-
tibus, exinnata enim diligunt libe-
ros, & si huic vel illo malum oboritur,
mallent id in proprio corpore pro liberis
sustinere, ut in Davide perspicimus, qui
nuncio audito, filium Absolonem, qui ta-
men vitæ & coronæ insidias struxerat, in
quercu pendulum factum, & tribus hastis
percussum, lamentabili voce clamabat:
Fili mi Absolom, Absolom fili mi: quis
mihi tribuat, ut ego moriar pro te, Abso-
lom fili mi, fili mi Absolom! 2. Sam. 18.
v. 73. Ex hac causa quandoque Deus
liberos morbis percudit, quando parentum
peccata punitum ir, ut recordentur, quo-
modo olim in juventute vixerint, & ita
liberis & nepotibus suis justam pœnam
attraxerint. Quando enim patres comê-
derunt uvam acerbam, dentes filiorum
obstupescunt, Ezech. 18. v. 2. Sed & seriâ
pœnitentiâ id elui potest, si ores cum Da-
vide: Delicta juventutis meæ, & rebellio-
nem meam, ne memineris, Psal. 25. v. 7. sic
conturbantur viscera Dei, ut miserens mi-
serereatur nostrum, Jer. 31. v. 20.

II. *Amicorum morem*, quorum tem-
pore necessitatis magna raritas est.
Quod in Circumcisione Jesuli recens nati
apparet.

Quando aliâs apud Judæos puerulus
circumcidendus erat, vicini & cognati
convenerunt, ut ex historia Baptistæ pa-
tet, Luc. 1. v. 58. Verùm hic ad circum-
cisionem Christi non memoratur, quem-
quam è civibus Bethlehemiticis compa-
ruisse:

ruisse: ubi tamen sine dubio propinquos & agnatos suos ibi habuerunt, quia e familia Davidis erant; Bethlehẽm verò civitas David expressè nominatur. Sed quia in inopiã vivebant, nemo aderat, qui consanguinitatis officia persolveret, sicut & durius tractantur, & in stabulo puerperii tempus exigere coguntur, Luc. 2. v. 7.

Ita adhuc hodiẽ in mundo comparatum est, ut non abs re Petronius cecinerit:

Dum fortuna manet, vultum servatis amici,

Cum cecidit, turpi vertitis ora fuga. Id expertus est Jobus, hinc conqueritur: Fratres mei præterierunt me, sicut in unda torrentium, Joh. 6. v. 15.

Nec minus Josephus, cujus Præpositus pincernarum oblitus est, succedentibus prosperis, Gen. 40. v. 23.

Sic & Paulus in prima defensione ab amicis solus relictus est, 2. Tim. 4. v. 16.

Hic mundi mos est, humile quod est, superbi fastidiunt, sic & opulenti inopes: Dives commotus, confirmatur ab amicis suis, humilis autem cum ceciderit, expelletur & à notis, Sir. 13. v. 24.

Hoc dolendum sanè est.

Fidelis amicus aliàs dimidium est animæ, imò eadem anima & medicamentum vitæ & immortalitatis, Sir. 6. v. 15. hinc Salomo: Unguento & variis odoribus delectatur cor: & dulcis est amicus, propter consilia animæ, Prov. 29. v. 9.

Verùm hodiẽ rara avis in terris, nigroque simillima cygno, ut non abs re Aristoteles amicis dixerit: O amici, nullus est amicus! Facilis vox est: Totus tuus sum, sed paucioris effectus.

Freuer Freund ein selgham Gast/
Den Melonen gleich zu schâgen/
50. Körner mustu segen/

Ch du einen guten hast.

Rectè ergò facit, qui Deum ante omnia amicum sibi conciliat, hic enim, omnibus nos relinquentibus, solus constans manet, Plal. 27. v. 10. Job. 13. v. 1.

III. *Mundi humorem.* Hic audimus, parentes Christi Circumcisionem recens nati Jesuli non diu procrastinare: sed octavo die juxta legem eam expedire, ne culpã suã periculum oriatur.

Hodiẽ læpè fit, præsertim apud eos, qui sublimioris conditionis sunt, ut infantes suos aliquot hebdomades sine baptismo relinquant, ex merã superbiã, quia aut compates non citius convocare, aut convivium non citius instruere possunt, quæ plus respiciuntur, quàm miser infantulus, qui intereã in peccatis relinquitur, & necessario hoc salutis medio carere cogitur.

Hoc non leve peccatum est. Etli enim nullus certus dies baptismati à Christo & Apostolis definitus est, sicut Circumcisioni in V. T. quæ præcisè die octavo peragenda erat, Gen. 17. v. 12. attamen ex hac ordinatione perspicere possumus, quod Sacramenta sua non ex industria differri velit. Hoc & inter alia inde colligi potest, quia Circumcisio non sine dolore fiebat, & tamen præcisè octavo die observanda erat: quanto magis baptismus promovendus videtur, ubi nullum periculum aut dolores pertimescendi.

Certè parentes illi, qui liberos suos sine baptismo aliquamdiu relinquant, hoc ipso satis indicant, quod Sacramentum non magni æstiment, nec adeò necesse

bbbb 2   fir,

fit, quod Chriftus ait: Nifi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non potefl introire in Regnum cœlorum, Joh. 3. v. 5. Quodfi igitur contingit, ut infantes fubito in morbum incidant, aut planè occumbant, gravis hinc ratio parentibus reddenda refat, & Deus fanguinem illum à manu eorum requirer, Ezech. 3. v. 10.

Sunt filii hæreditas Domini: merces fructus ventris, Pfal. 127. v. 4. æquum igitur efl, ut parentes maturent, quo per baptilmum Chrifto initiantur, quod & ipfe Servator mandat, inquit: Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibueritis eos, talium efl enim Regnum Dei, Marc. 10. v. 14.

Ratholdus Dux Frifæ, cum Epifcopus Wolramus, eò cum perfuliffet, ut baptilmum fufcepturus, alterum jam pedem in baptilmum pofuiffet: interrogabat ille Epifcopum, quorfum plurima pars majorum fuorum perveniffet, in cœlumne, an in infernum? Epifcopus refpondit, fuiffe infideles gentiles, ideoque fine dubio in infernum migraffe. Tum retracto pede dixit: Sic cum majori parte ego faciam.

Ejufmodi illuforum adhuc hodie in medio Chriftiano orbe plurimi reperiuntur, qui baptilmum carnalibus oculis intuentes autumant, non multum referre utrum baptizetis nec ne? Verùm errant. Efl enim flipulatio bonæ confcientiæ cum Deo, 1. Petr. 3. v. 21. lavacrum regenerationis & renovationis, Tit. 3. verf. 3. hoc qui fpernit, confilium Dei adverfus feipfum fpernit.

De Secundo.

Sequitur Medela, quæ fluit
 I. Ex temporis fluxu. Sic enim in Evangelio: Postquam confummati funt dies octo, ut circumcideretur puer. Hic nihil flabile & permanens efl, fed potius locum habet illud Poetæ:

Tempora labuntur, & nos mutamur in illis.

Tandem appropinquamus morti, ubi conflituta efl domus omni viventi, Job. 30. v. 23.

Postquam autem in hæc mundi fenefla eò res rediit, ut omnia in deterius vergant, & querela Davidis locum habeat: Defecit fanctus, Pfal. 12. v. 1. audimus nil nifi prælia, & rumores præliorum, abundat iniquitas & refrignit caritas multorum, Matth. 24. v. 6. 12. Diabolus valdè negotiofus efl, & non modò Pseudo-Prophetas ablegat magno numero, ut cicades, Apoc. 14. v. 9. fed & in Politia & oeconomia omnia turbat, ut tempus illud adefle confler, de quo Johannes: Væ habitatoribus terræ & maris; quia descendit Diabolus ad vos, habens iram magnam, fcien, quòd modicum tempus habet, Apoc. 12. v. 12. Magna fanè confolatio fidelibus redundat, quod hæc miseria non in æternum duret, fed dicetur aliquando: Dies confummati funt, non enim in æternum Deus afflictionem dabit iuflo, Pfal. 55. v. 23.

Hoc reminifcantur pii, fi fortè rebus adverfis conflentur, poft nubila Phœbus. Lux orta efl iuflo, & reætis corde lætitia, Pfal. 97. v. 11. In vitâ æterna tempus nunquam confummabitur, ubi non occidet